

دهرك كردن له هه‌موو باب‌ه‌ته‌كاني تر زياتر له‌لايهن زاناياني ده‌روونزاني گـرنـگي پـي دراوه، چونكه به‌شيوه‌يه‌كي راسته‌وخۆ پـي‌وه‌ندي به‌ژباني رۆژانه‌ي خه‌لكه‌وه هه‌يه. مرۆف رۆژانه مامه‌له له‌گه‌ل هه‌زاران ورووژينه‌ر ده‌كات كه پـي‌ويستى به تـيگه‌يشتن و شـيكرده‌وه هه‌يه، هه‌نديك جاريش پـي‌ويستى به وه‌لامدانه‌وه‌ي ده‌موده‌ست هه‌يه. له‌وكاته‌ي كه پـيشوازي له ورووژينه‌ريك ده‌كه‌ين، هه‌موومان لـي تـي ده‌گه‌ين، به‌لام ناي هه‌موومان به‌يه‌ك ناست و يه‌ك پـيگاو يه‌ك شـيوه تـي ده‌گه‌ين، نه‌گه‌ر چهنده‌كه‌سيك سه‌يري تابلۆه‌ك بکه‌ن، وا چاوه‌دروان ده‌كـريـت هه‌ر يه‌كه به‌شيوه‌يه‌ك لـي تـي ده‌گات. نه‌مه‌ش به‌هۆي جـياوازي زانياريه‌كاني پيشوومانه و شيوه‌ي چاره‌سه‌ركردنمان بۆي. واته ئيمه له‌وكاته‌ي هه‌ول ده‌ده‌ين ده‌ركي ورووژينه‌ريك بکه‌ين سيسته‌مـيكي تايبه‌تي به‌سه‌ردا ده‌سه‌پـينين و نه‌وه‌ي له ناخماندا هه‌يه به‌سه‌ريدا ده‌ريژين.

كرداري ده‌رك كردن به‌شـيكي گـرنـگه له سيسته‌مي چاره‌سه‌ركردني زانياريه‌كان، نه‌م سيسته‌مه‌ش له‌كرداري هه‌ست كردن به ورووژينه‌ره‌كاني ژينگه و ئاگاليبوون و ده‌رك كردن پـيـك هاتـوو. بۆيه كـرداري ده‌رك كردن برتـييه له شـيكرده‌وه و تـيگه‌يشـتن زانياريه‌كان. هه‌روه‌ها ده‌توانين بلـين زانايان له‌سه‌ريه‌ك چه‌مك كوكن بۆ ده‌رك كردن. كه برتـييه له هه‌ولدان بۆ تـيگه‌يشـتن ژينگه‌ي ده‌رووبه‌ر، به‌هۆي نه‌و زانياريه‌يه‌ي كه له هه‌سته‌كانه‌وه ده‌گه‌نه ده‌ماغي مرۆف. تـيگه‌يشـتن برتـييه له شـيكرده‌وه و په‌مز بۆ دانان و ناخين و وه‌لامدانه‌وه له‌كاتي پـيويستدا. به‌م پـييه هه‌ست كردن سه‌رچاوه‌يه‌كي سه‌ره‌كي كـرداري ده‌رك كـردنه.

چۆن شته‌كان ده‌رك ده‌كړين؟

زه‌يتو شـيخاني

زانباریه‌کانی پیشوومان سه‌چاوه‌ی دووهمه .

کرداری دهرک کردن وروژتینه‌ره‌کان له‌سه‌ره‌وه بو خواره‌وه چاره‌سەر ده‌کات، به‌لام ناگایی به‌چاره‌سەرکردنی زانباریه‌کان له‌خواره‌وه بو‌سه‌ره‌وه نه‌نجام ده‌دات. کرداری دهرک کردن بیرکردنه‌وه‌یه‌کی به‌رزوه‌وه په‌یوه‌سته به‌بنچینه‌ی مه‌عریفی تاک، له‌گه‌ل نه‌وه‌شدا دهرک کردن سه‌ره‌خۆ و به‌بی‌هسته کردن روونادات. تهنیا له‌م باراندا نه‌بیت که پیتی ده‌وتریت دهرک کردنی سه‌ره‌وه‌ی هه‌ست کردن. که ئیلهام و پیشبینی دواروژ نمونهن بو‌ئه‌م بارانه. ئه‌م جوژه دهرک کردنه‌ش هیچ به‌لگه‌یه‌کی زانستی له‌سه‌ر نییه .

دهرک کردنی کۆمه‌لایه‌تی

له‌ زۆر کاتدا ره‌فتاری کۆمه‌لایه‌تی کرداریکی ئالۆزه، بۆیه‌ ده‌بینین خه‌لک به‌ریگای سه‌یرو چاوه‌روان نه‌کراوه‌وه له‌سوکه‌وت ده‌کهن. ئه‌مه‌ش وامان لی ده‌کات پرسیار له‌باره‌ی پالنه‌ر و جیاوازی ره‌فتاره‌کانه‌وه بکه‌ین. قه‌ناعه‌تی پیششو له‌باره‌ی خه‌لکه‌وه له‌ژتیر رۆشنایی سیفیه‌ت و وه‌زیفه‌کانیان هۆکارن بو‌جیاوازی ره‌فتاره‌کان. بۆیه‌ ده‌بینین هه‌ندیک خه‌لک نه‌گه‌ر زانباریان تو‌پسپۆری ده‌روونزانی، به‌شپۆیه‌که مامه‌له‌ت له‌گه‌ل ده‌کهن، وا ده‌زانن تو‌ده‌توانی نه‌یتیه‌یه‌کانی ناخیان ده‌ربخه‌ی. ئه‌م هه‌لو‌تیه‌ته‌ش به‌شپۆیه‌که له‌ژیانی رۆژانه‌مان، له‌زۆر کات و شو‌تندا دووباره‌ ده‌بیته‌وه. به‌م پیتی ده‌توانین دهرک کردنی کۆمه‌لایه‌تی پیناسه‌ بکه‌ین و بلتین بریتیه‌یه له‌هه‌ل‌دان بو‌تیگه‌یشتنی پالنه‌ره‌کانی ره‌فتاری خه‌لک له‌هه‌لو‌تیه‌ته‌ کۆمه‌لایه‌تییه‌کاندا. بو‌گه‌یشتن به‌م ئامانجه‌ زانباریان له‌باره‌ی هۆکاری ره‌فتاره‌کانیان پرسیار ده‌کهن. هه‌روه‌ها له‌وه‌ ره‌فتاران ده‌کۆلنه‌وه که په‌یوه‌ستن به‌هه‌لو‌تیه‌ته‌ کۆمه‌لایه‌تییه‌کان. ریگایه‌کی تر بو‌گه‌یشتن به‌م ئامانجه‌ گه‌رانه‌ به‌دوای هه‌ل‌چوونه‌کان، یان ده‌ریپنه‌کانی روو، وه‌ک ئامانجه‌یه‌که بو‌باری مه‌عریفییان. تیوره‌کانی ده‌روونزانی هه‌ول ده‌دن نه‌وه‌وه له‌لو‌تیه‌ستانه‌ دیاری بکه‌ن که له‌وانه‌یه یارمه‌تی خه‌لک بدات بو‌تیگه‌یشتنی ره‌فتاری به‌رانبه‌ر، وه‌ک زانینی راده‌ی ئازادی بو‌هه‌ل‌بژاردنی تاک، راده‌ی جیاکردنه‌وه و نو‌ویی ره‌فتار، زانینی ره‌فتاری نامۆ. تاد.

گه‌شه‌ی دهرک کردن و پیه‌ندی به‌هسته‌کانه‌وه

ره‌فتاری دهرک کردن به‌نده‌ به‌کاره‌کانی پینج

هه‌سته‌که، جا نه‌گه‌ر دهرک کردنه‌که پشت به‌یه‌که هه‌ست، یان زیاتر به‌ستیت. هه‌سته‌کان وه‌ک ئامیتری فییدیۆ، یان ریگۆردهر کارده‌کهن، به‌لام دهرک کردن ره‌فتاریکی فیترکراوه له‌گه‌ل له‌دایک بوونی مرۆف گه‌شه‌ ده‌کات. واته مرۆف که له‌دایک ده‌بیت توانای دهرک کردنی ئاماده‌کراوی نییه، ئه‌مه‌ش به‌هۆی نه‌بوونی زانباری پیشوو، تهنیا هه‌ندیک کاردانه‌وه نه‌بیت که هه‌ندیک له‌زانباریان به‌به‌لگه‌ی داده‌نن له‌سه‌ر دهرک کردن. هه‌روه‌ها هه‌ندیک له‌زانباریان بروایان وایه که فیتریون وه‌رگرتنی زانباری دهرک کراوه هه‌ر له‌کاتی سک پری رووده‌دات، چونکه کۆرپه‌له له‌ناو سکی دایکیدا گوئی له‌شت ده‌بیت و فیتری هه‌ندیک شتی ساکار ده‌بیت.

چهن‌دین به‌لگه‌ هه‌یه له‌سه‌ر نه‌وه‌ی که منداڵ له‌گه‌ل له‌دایک بوونی توانای نه‌نجام دانای هه‌ندیک وه‌لامدانه‌وه‌ی ساده‌ی هه‌یه، که به‌نده به‌دهرک کردن و پتویسته‌تیشی به‌زانباری ئاخنین کراوی نییه. لای گه‌ورانیش ئه‌م جوژه دهرک کردنه‌ هه‌یه. ئه‌م به‌لگانه‌ش پشت به‌وه ده‌به‌ستن که منداڵی تازه له‌دایک بوو. له‌رۆژی یه‌که‌می له‌دایک بوونییه‌وه کۆنه‌ندامیکی هه‌ستی ته‌واوی هه‌یه، تهنیا چهن‌د که موکوپیه‌کی کاتی نه‌بیت که دوا‌ی چهن‌د هه‌فته‌یه‌که نامینیت.

دهرک کردنی بینین (Visual Percetion)

مندالی تازه له‌دایک بوو بو‌دهرک کردن له‌سه‌ره‌تاوه پشت به‌هه‌ستی تام و بو‌ن و ده‌ست لیدان ده‌به‌ستیت، به‌لام پاش چهن‌د هه‌فته‌یه‌که هه‌موو هه‌سته‌کانی به‌کارده‌هینیت.

چهن‌دین لیکۆلینه‌وه ئامانجه‌ به‌وه ده‌کهن که زۆریه‌ی نه‌وه‌وه زانباریه‌کانی که له‌جیهانی ده‌روه‌دا ده‌گه‌نه‌ ده‌ماغ، سه‌رچاوه‌که‌ی بینینه. نه‌گه‌ر زانباری دژ به‌یه‌کمان پین گه‌یشتن، زانباری بیندراو پشتی پین ده‌به‌ستیت و نه‌وی تر پشت گوئی ده‌خریت. منداڵ له‌ته‌مه‌نی (۱۰) هه‌فته‌دا ده‌توانیت وروژتینه‌ری سنی لایه‌نه‌ دهرک بکات و به‌ئاسانی جیاوازی له‌نیوان رووه‌کان بکات.

دهرک کردنی بیستن (Auditory Perception)

بیستن شو‌تینیکی گرنگ له‌دهرک کردنی رۆژانه‌ی مرۆف پیک ده‌هینیت، به‌هۆی بیستنه‌وه مرۆف ده‌توانیت خه‌لک لیک جیا‌بکاته‌وه و خوئی له‌شته ترسناکه‌کاندا

پارټيټ.

زمان به هره يه کي خوييه به مروځي به خشيوه، به هوښه وه ده توانيت کرداري خوگونجاندن و فيربوون ته نجام بدات. زانايان ده لټين پشت به ساتن به بيستان بؤ مه به ستي فيربوون له هه موو هه سته کاني تر به يه که وه زياتره. نه گه رچي زانياري بيندراو زياتر له بيستراو ده گاته ده ماغ، به لام بؤ مه به ستي فيربوون زانياري بستراو له هه موو هه سته کان به يه که وه زياتره. هه ر له بهر نه وه شه خوي گه وره له قورناني پيروژدا چهندين جار وشه ي بيستني پيش بينين باس کردوه. بؤ روون کردنه وه ي گرنغي بيستان پيروسته نه وه ش بلټين که مروځي نابينا به شيوه يه کي نيمچه ته واو پشت به بيستان ده به ستيت. به هوځي بيستنه وه قه ره بووي بينين ده کاته وه.

پاشکوکهي. زورجار هم وينه يه به نارووني درده که وپت به هوځي تټکه ل بووني له گه ل پاشکوکهي، نه مه ش ده بيتته هوځي ده رک کردني ناراست و ناته واو.

ياساي له يه ک چوون: (Law of Similarity)

به پټي هم ياسايه نه و وروژينه رانه ي که له رووي رهنگ و شيوه و قه باره و خيرا يي و توندي له يه ک ده چن وه ک يه که يه ک ده رک ده کرين، بؤ نمونه زوريه ي خه لک ديري ناسوي باشتر له ستووني ده بينيت.

ياساي نزيکي (Law of Proximity)

هم ياسايه نامازه بؤ نه وه ده کات که نه و وروژينه رانه ي له يه ک نزيکن، يان له رووي شوينه وه له دواي يه ک دټين وه ک يه که يه ک ده رک ده کرين.

نه و هوکارانه ي کار ده که نه سهر ده رک کردن

کو مه لټيک هوکار هه ن که کار ده که نه سهر ده رک کردن هه نديکيان په يوه ساتن به سروشتي هه سته کان که مروځ مامه له يان له گه ل ده کات، هه نديکي تر تاييه تن به مروځه که خوځي. شاياني باسه هم هوکارانه به تهنيا کارناکه ن، به لکو هه موويان به يه که وه کارده که نه سهر ده رک کردن. هوکاره کانيش نه مانه ن:

ياساي به رده وامي (Law of Continuation)

به پټي هم ياسايه نه و وروژينه رانه ي که وا درده که ون به رده وامن بؤ وروژينه رانه ي پيش خويان وه ک يه که يه ک ده رک ده کرين. بؤ نمونه لاي هه نديک خه لک گرانه يه ک ثايه ت له سووره تټکي قورنانه به بيرخويان به يننه وه به يي نه وه ي سووره ته که به ته واوي بخويننه وه تا ده گه نه ثايه ته که ئينجا به بيربان دټته وه.

۱ - هوکاره ده ره کيبه کان

هم هوکارانه په يوه ساتن به سيفه ته کاني وروژينه ر، وه ک شيوه و قه باره و رهنگ و جووله و توندي وروژينه ر، هه روه ها خاسيه ته ماددي و دروونيه کانيش ده گريته وه. زوريه ي نه و هوکارانه ش له (ياساکاني جه شتالت) وه رگيراون، که جه خت له سهر تيگه يشتنني ته واوي وروژينه ره کان ده که نه وه. واته ناکريت وروژينه ره کان به ش به ش بکرتن بؤ چهندي ره گه زټيک، له پاشان يه که يه که ي ره گه زه کان تټيگه ين، چونکه لاي جه شتالت يه کان کو ي ره گه زه کاني وروژينه ر ناکاته ته واوي وروژينه ره که. ياساکانيش نه مانه ن:

ياساي داخستن (Law of Closure)

هم ياسايه نامازه بؤ نه وه ده کات که خه لک حه ز ده کن وروژينه ره ناته واوه کان ته واو بکه ن. بؤ نمونه زوريه ي خه لک که ده ست نووسټيک ده خوټنه وه، به ته واوي ده يوټنه وه، نه گه ر چهندي پټيکيشي تټدا که م بيت، يان نه و بازنه و سيټگوشه يه ي که ناته واوه له رووي نه ندازه ييه وه خه لک به ته واوي ده بينين.

۲ - هوکاره خوځيه کان

نه مه ش برټين له چهندي هوکاريکي تاييه ت به مروځ، که کارده که نه سهر راده ي کاربگه ري و بابته ي ده رک کردن. هوکاره کانيش نه مانه ن:

وينه و پاشکوکهي (Figure and Ground)

- پله ي زانياري تاک و ناشنابي له گه ل وروژينه ره کان. هه رچهندي زانياري تاک له باره ي وروژينه ره کان وه زياد بيت، تواناي زياتر ده بيت بؤ مامه له کردن له گه ل وروژينه ره کان و شيکرده وه و تيگه يشتنيان.

وروزينه ر برټيه يه له يه که يه کي رټيکخراو که پټيک هاتوه له وينه و پاشکوکهي. به م شيوه يه هه ر وينه يه ک پټيک هاتوه له تيگه لاي ره گه زه کاني وينه و پاشکو. وينه واتادارتر و روونتر و رټيکوپټيکتر و بچووکتره له

- پيداويستيبه فسيولوزيبه كان و دهروونييه كان. واته تير نه كردني پيداويستيبه فسيولوزيبه كانی وهك خواردن و خواردنه وه و پيداويستى دهرووني وهك ناسايش، به شتوبه يه كى سلبى كار ده كنه سهر دهر كردن. شتتكي ناشكرايه تيرنه كردني ئەم پيداويستيبه دهبيتته هۆى دروست بووني بارتىكى شله ژان لای تاك و كار ده كاته سهر دهر كردني بۆ شته كان بۆ نمونه هه نديك ليكوليبه وه ئامازه بۆ نه وه ده كهن كه منداله هه ژاره كان وينه ي پاره ي كانزايى له منداله دهوله مهنده كان گه وره تر دروست ده كهن ههروه ها تيبينى نه وه كراوه كه ژماره ي ئيشاره ته كانى په يوه ست به خواردن زياد ده كات له كاتى جيبه جى كردني ئەزمونه كانى خستنه پال (اختبارات الاسقاطية) لای نه وه كه سانه ي كه پالنه رى برسبه تيبان به هيزه.

- ناماده يي ئەقل و پيشبينييه كان:

ناماده يي ئەقل و پيشبينييه كانى، په كى كن له م هوكارانه ي كه كار ده كنه سهر دهر كردني ناراسته كان. ههروه ها وهك پلانتيكى عه مه لى، بير كرده وه له قالبىكى ديارى كراو داده نين. ئەمه ش وا له تاك ده كات كه چند سيفه تىكى ديارى كراو ببينيت و نه وانى تر پشت گوئ بخت ئەگه رچى گرنگيش بن.

- بارى ميزاج و هه لچوونى تاك:

هه لچوونه كانيش وهك خالى پيشوو دهر ك كردن ناراسته ده كهن به شتوبه يه ك كه بگونجيت له گه ل هه ست كردني تاك به خووشى و ناخوشى بۆ نمونه له هه نديك له ئەزمونه كانى خستنه پال دهر كه وتوه كه ميزاجى تاك كارده كاته سهر شيكر دهنه وه هه لوتسته ته م و مژده كان، له و كاته ي تاك له ميزاجى خووشيدا بيت شته ته م و مژاوبه كان به شتى خووش شى ده كاته وه، به لام ئەگه ر له بارتىكى ناخوشدا بيت شته كان به ناخوشى شى ده كاته وه.

- ناراسته كان و به هاو حه زه كان:

ئهمانه هه مو بيان كارده كنه سهر دهر ك كردن، بۆ نمونه خاوه نى به هاى ماددى هه موو شته كانى ده وروپشتى به پى ياساى زه ره رو قازانج شى ده كاته وه.

جىگيرى دهر ك كردن

دهر ك كردن مه رج نيبه به شتوبه يه كى راسته وخو رهن گدانه وه ي وروژينه ره كانى ژينگه بيت، چونكه ئەم وروژينه رانه پيش نه وه ي دهر ك بكرين به زنجيره يه ك له

كردارى شيكر دهنه وه و به ره مز كردن تيده په رن زاناي دهروونزاني (فيلدمان) ده لى ت: دهر ك كردن برى تيبه له وينه يه كى ته واو و پيشكه وتوو له وروژينه ره كان كه تاك مامه له يان له گه ل ده كات. ئەم وينه يه ش به پله يه كى به رزى جىگير جيا ده كرتته وه، چونكه وينه ي دهر ك كراو به گوراني بارودوخى ناوخو، يان شوين ناگوريت بۆ نمونه ئەو براده رى كه خواحافيزى لى كردى و لى ت دوور كه وته وه به هه مان قه باره ي خوئى ده مينى ته وه، ئەگه رچى له سهر توپى چاوت به ره به ره بچووك ده بيتته وه. ئەمه ش به لگه يه له سهر جىگيرى دهر ك كردن. ده توانين جىگيرى دهر ك كردن له چه ند لايه نى كه و ببينين و سوودى لى وه ر بگيرين. لايه نه كانيش ئەمانه ن:

- جىگيرى رهنگ: مرؤف رهنگ وه كو شتتىكى نه گوراو دهر ك ده كات. واته لاي خه لك شته كان رهنگه بنه ره تيبه كانيان ده پارتين، ئەگه رچى برى رووناكى و شوين بگوريت. بۆ نمونه خاوه نى ئوتومبىلى شين ئوتومبىله كه ي به شينى ده بينيت، ئەگه رچى به هوى تيشكى فلونست رهنگى ده گوريت.

- جىگيرى شتوبه: مه به ست له جىگيرى شتوبه نه وه يه كه جووله ي شته كان نابيتته هۆى گورينى شتوبه كه ي. بۆ نمونه ئەو كه سه ي دهر گا له ژووره وه ده كاته وه شتوبه ي دهر گا كه به لاكيشه يى ده بينيت، ئەگه رچى شتوبه كه ي له سهر توپى چاو ده گوريت.

ئيمه شتوبه ي ئالاي شه كاوه به لاكيشه يى ده بينين، ئەگه رچى شتوبه ي راسته قينه ي وا نيبه، به هۆى جووله ي با.

- جىگيرى قه باره: قه باره ي جهسته كان له سهر توپى چاو ده گوريت به گورانى دوورى نيوان وروژينه رى جوولاوه و چاو. له گه ل ئەوه شدا دهر ك كردمان بۆ قه باره ي وروژينه ره كان به جىگيرى ده مينى ته وه. بۆ نمونه ئەگه ر له ناو فرۆكه، يان له شوينتىكى به رز سه برى خانوو و ئوتومبىل و شته كان بكه ين، زور به بچووكى ده بينين، به لام دهر ك كردمان بۆ شته كان به نه گوراوى ده مينى ته وه به هۆى زانبارى پيشوومان دهر باره ي شته كان.

- جىگيرى شوين: خه لك دهر كى شته كان له شوينى تايبه تى خو بان ده كهن، ئەگه رچى هه نديك جار له شوينى تر دا ده بيندريت. بۆ نمونه زوربه ي خه لك كومپيوته ر له فه رمانگه، يان قوتابخانه... تاد ده بين، ئەگه رچى هه نديك جار له شوينى ناماده كردنى خواردن ببيندريت.

- جيگيري کات: خه لکي دهرکي ورووژينه ره کان له کاتي سروشتي خوځيان ده کهن، چونکه هه نديک له ورووژينه ره کان له کاتي ديارى کراوى خوځياندا ده بيندرين، نه گهرچي هه نديک جار له کاته کاني تر دا ده بيندرين. بو نمونه تيشکي سوورى رۆژ به نده به کاتي ناوا بونى و دواترى، نه گهرچي هه نديک جار له زستاندا ده بيندریت.

دهرک کردنى قوولايى و جووله و هه لځه له تاندن

- دهرک کردنى قوولايى: ويته کان له سهر توري چاو به پاني و دوو لايه نه دهرده کهن، به لام زوريه و ورووژينه ره کاني بينين سى لايه نه، ئيمه شته کان به سى لايه نه دهرک ده کهن، نه مهش به هوى بونى دوو چاو که چهند سانتيمه تريک له يه کتر دهر وون و ده بنه هوى دروست بونى ويته له سهر توري چاو به شيوه يه ک وهک يه ک نه بيت. نه م ويته يهش که ده گاته ده ماغ. ده ماغيش ههردوو ويته که به يه که وه تیکه ل دهکا، له گه ل بايه خدان به جياوازي نيوان دوو ويته که. به م شيوه يه شته کان به سى لايه نه دهرک ده کرين. دهره يته راني ته له فزيونى و سينه مايى سووديان له م بيرۆکه يه وهرگرتوه. بوته دوو کاميرا به تهرى به رانه ر ورووژينه ردا دهنين، له پاشان نمايش کردنى ههردوو ويته که له سهر يه کتر نه نجام ده دهن بو دهره يته ناني فليسي سى لايه نه. ده توانين به هوى چاويلکه ي تايهت دوو ويته که بينين.

- دهرک کردنى جووله:

خه لک جووله و ورووژينه ره کان به دوو ريگا ده بينين:
 ا- جووله و خولا وهى: نه گهر ورووژينه ريکي جوولا وه به رانه ر چاو تپه رى، نه وا ويته که له سهر توري چاو چاپ ده بيت، به دوو باره بونه وهى چاپ بونى ويته که به پاشکوى جياواز جووله و خولا وهى دهرک ده کريت. نه م بيرۆکه يه بو دهره يته ناني فليسي کارتوني سوودى لى وهرگيراهه. له وکاته ي هه مان ورووژينه ر به پاشکوى جياواز و به خيراى ديارى کراو دوو باره ده بيتته وه ويته که به جوولا وهى ده بيندریت.

ب- جووله و ديار: له وکاته ي ورووژينه ر جيگير بيت و سهر جوولا وه بيت، ريگا به توري چاو ده دريت دوورى جوگرافى ديارى بکات، به شيوه يه ک که وا له ويته که بکات به جوولا وهى له به رده م چاو دهرکه ويت، به لام له پراستييدا ويته که وه ستاوه و سهر ده جووليت. نه م بيرۆکه يهش سوودى لى وهرگيراهه له دهره يته ناني

فيلمه کان، که ويته گرتنى ورووژينه ره کان به جياکه ره وهى کاتي ديارى کراو نه نجام ده دهن، بوته وهى نه م جووره جووله يه ي تيدا روويدات. نمونهش له سهر نه م جووره جووله يه، نه و که سه يه که له ناو ئوتومبيل دايه، خانوو و دارو درهخت و دارتيلي کاره با و ته له فون و هى تر به جوولا وهى ده بينيت.

چه واشه بونى دهرک کردن

چهندين جار بينيومانه، يان به سه رمان هاتوه که که سيک له ناكاو به دواى يه کيکي تر دا راده کات و به هه مسو دهنگي هاوار ده کات، وا ده زاني براده ره که يه تي پاشان به سه رسورمانه وه بوى دهرده که ويت که براده ره که ي نييه و به هه لدا چوه! نه مه هه لوتيستى کي نامۆ نييه هه مسومان له وانه يه تووشى بين. زانايانيش دوو جووره بوچوونيان بو نه م ديارده يه هه يه:

- شيکردنه وهى فيزياوى:

به پيى نه م شيکردنه وه يه چه واشه بونى دهرک کردن به هوى قوولى و تيشکي خور و تيک هه لکيشانى ورووژينه ره کان روو ده دات. نمونهش بوته مه ههردوو هيلى ناسويى و ستونيه يه که زوريه ي خه لک هيله ناسوييه که دريتر له هيله ستونيه يه که ده بين.

۲- شيکردنه وهى دهر وونى:

نه م شيکردنه وه يه هوکاري چه واشه بونى دهرک کردن بو خودى تاک ده گپريته وه له وانه دله راوکی، شپرزهي دهر وونى، بي بهش بوون له خواردن و خوارده وه، ماندوو بونى زوري جهسته و نه بونى، يان که مى ناسايش. بو نمونه که سيکي برسي هه مسو نه و خواردانه ي که له ريکلامه کان ده بينيت، به خواردى خوش داده نيته... تاد.

سه رچاوه کان

۱- قورئانى پيرۆز.

۲- ويلسون. جلين، سيکولوجية فنون الاداء، مطابع الوطن، الکويت، ۲۰۰۰.

۳- لندال دافيدف، ترجمة د. سيد الطواب، د. محمود عمر و آخرون، مدخل علم النفس، ط ۴، دار مکجر و هيل للنشر، القاهرة ۱۹۸۳.